

РЕПУБЛИКА СРБИЈА
НАРОДНА СКУПШТИНА
Посланичка група
РП – РС – УСС
21. 07. 2026. године
Београд

РЕПУБЛИКА СРБИЈА
НАРОДНА СКУПШТИНА
БЕОГРАД

ПРИМЉЕНО: 21.07.2026

Орг. јед.	Број	Прилог	Вредност
01	011-2468/26		

ПРЕДСЕДНИКУ НАРОДНЕ СКУПШТИНЕ

На основу члана 99. став 1. тачка 7) Устава Републике Србије, и члана 107. став 1. Устава Републике Србије и члана 40. став 1. тачка 1. Закона о Народној скупштини и члана 150. став узме Пословника Народне скупштине подносим **ПРЕДЛОГ ЗАКОНА О НОВЧАНОЈ ПОДРШЦИ ЗАПОСЛЕНИМ РОДИТЕЉИМА ДЕЦЕ СА СМЕТЊАМА** са предлогом да се узме у претрес.

НАРОДНА ПОСЛАНИЦА

Ирена Живковић
И Живковић

ЗАКОНА О НОВЧАНОЈ ПОДРШЦИ ЗАПОСЛЕНИМ РОДИТЕЉИМА ДЕЦЕ СА СМЕТЊАМА

І ОСНОВНЕ ОДРЕДБЕ

Предмет закона

Члан 1.

Овим законом уређују се услови, начин и поступак за остваривање права на месечну новчану подршку родитељу, старатељу или члану породице који брине о детету, односно лицу коме је због телесног или сензорног оштећења, интелектуалних тешкоћа или трајних промена у здравственом стању потребна помоћ и нега другог лица ради задовољавања основних животних потреба у Републици Србији.

Значење израза

Члан 2.

Родитељ који остварује право, у смислу овог закона, јесте родитељ који живи у заједничком домаћинству са:

1. **дететом** коме је због телесног или сензорног оштећења, интелектуалних тешкоћа или промена у здравственом стању потребна помоћ и нега другог лица ради задовољавања основних животних потреба, или
2. **пунолетним корисником** који је због телесног или сензорног оштећења, интелектуалних тешкоћа или промена у здравственом стању у потпуности зависан од помоћи и неге другог лица ради задовољавања основних животних потреба.

Дететом, у смислу става 1. тачка 1) овог члана, сматра се малолетно лице коме је утврђено право на увећани додатак за помоћ и негу другог лица, у складу са прописима којима се уређује област социјалне заштите.

Пунолетним корисником, у смислу става 1. тачка 2) овог члана, сматра се пунолетно лице коме је утврђено право на увећани додатак за помоћ и негу другог лица, у складу са прописима којима се уређује област социјалне заштите.

Право другог члана породице на новчану подршку

Члан 3.

Изузетно од члана 2. овог закона, када су родитељи детета или лица умрли, нестали, непознати, или уколико због свог психофизичког стања нису у могућности да пружају потребну помоћ и негу, а дете или лице није стављено под старатељство другог физичког лица, право на новчану подршку под истим условима може остварити један од чланова породице.

Чланом породице, у смислу овог закона, сматрају се супружник, ванбрачни партнер, сродник у правој линији без обзира на степен сродства, као и сродник у побочној линији до другог степена сродства, под условом да живи у заједничком домаћинству са лицем коме пружа помоћ и негу.

II УСЛОВИ ЗА ОСТВАРИВАЊЕ И ГУБИТАК ПРАВА

Услови за признавање права

Члан 4.

Право на новчану подршку признаје се лицу које испуњава следеће услове:

1. да је држављанин Републике Србије;
2. да је пунолетно;
3. да има потпуну пословну способност;
4. да није лишено родитељског права;
5. да има пријављено пребивалиште на истој адреси са дететом или лицем из члана 2. овог закона на територији Републике Србије;
6. да живи у заједничком домаћинству са дететом или лицем из члана 2. овог закона;
7. да је психофизички способно за пружање потребне помоћи и неге;
8. да је у радном односу, односно радно ангажовано по било ком основу у складу са законом, или да самостално обавља привредну, предузетничку или другу професионалну делатност;
9. да је корисник пензије.

Министар надлежан за послове социјалне заштите (у даљем тексту: министар) у року од 60 дана од дана ступања на снагу овог закона доноси подзаконски акт којим се ближе прописује документација којом се доказује испуњеност услова из става 1. овог члана.

Сметње за признавање права

Члан 5.

Право на новчану подршку не може остварити лице:

1. које је лишено родитељског права;
2. које је лишено пословне способности;
3. чије је дете или пунолетни корисник из члана 2. овог закона смештен у установу социјалне заштите на терет буџета;
4. чије је дете или пунолетни корисник из члана 2. овог закона смештен у хранитељску породицу;
5. уколико је за исто дете, односно пунолетног корисника, брачни друг, ванбрачни партнер или други члан породице већ остварио право на статус родитеља-неговатеља, односно посебну новчану накнаду по том основу у складу са законом којим се уређује социјална заштита;
6. које је правноснажно осуђено за кривична дела против живота и тела, против полне слободе, те против брака и породице, или се против њега за ова дела води кривични поступак.

III ОБИМ, НАЧИН И СРЕДСТВА ЗА ОСТВАРИВАЊЕ ПРАВА

Висина и исплата новчане подршке

Члан 6.

Родитељ, старатељ или члан породице из члана 3. овог закона остварује право на новчану подршку на основу коначног решења надлежног центра за социјални рад.

Међусобна права и обавезе, као и начин исплате, уређују се уговором који закључују министарство надлежно за послове социјалне заштите (у даљем тексту: министарство) и корисник права, на основу решења из става 1. овог члана.

Новчана подршка из става 1. овог члана исплаћује се месечно, у висини од 40% просечне месечне зараде без пореза и доприноса у Републици Србији према последњем објављеном податку органа надлежног за послове статистике.

Финансијска средства за исплату новчане подршке обезбеђују се у буџету Републике Србије, преко министарства.

Право на новчану подршку не утиче на право детета или лица из члана 2. овог закона да остварује право на новчану социјалну помоћ, додатак за помоћ и негу другог лица, увећани додатак за помоћ и негу другог лица, као и друга права и услуге у заједници у складу са законом којим се уређује социјална заштита.

Износ новчане подршке усклађује се једном годишње, 1. марта, са номиналном стопом раста просечне зараде без пореза и доприноса у Републици Србији у претходној календарској години, на основу података органа надлежног за послове статистике.

Износ усклађене новчане подршке из става 6. овог члана решењем утврђује министар.

Министар ће у року од 60 дана од дана ступања на снагу овог закона донети пропис којим се ближе уређује садржина уговора из става 2. овог члана.

IV ПОСТУПАК ЗА ОСТВАРИВАЊЕ ПРАВА

Покретање поступка

Члан 7.

Поступак за остваривање права на новчану подршку покреће се по захтеву родитеља, старатеља или члана породице из чл. 2. и 3. овог закона.

Захтев из става 1. овог члана подноси се:

1. у електронској форми, путем јединственог информационог система социјалне заштите;
2. непосредно центру за социјални рад надлежном према месту пребивалишта подносиоца захтева.

У случају подношења захтева из става 2. тачка 1) овог члана, надлежни орган је дужан да подносиоцу пружи техничку помоћ и подршку при електронском подношењу.

У захтеву из става 1. овог члана подносилац наводи следеће податке о личности за себе и чланове заједничког домаћинства: јединствени матични број грађана (ЈМБГ), име и презиме, адресу пребивалишта, држављанство, датум, место и општину рођења, број текућег рачуна, контакт телефон, адресу електронске поште, податке о запослењу или радном ангажовању, брачни статус и податке о старатељству.

О захтеву одлучује центар за социјални рад решењем, у року од 15 дана од дана подношења уредног захтева са комплетном документацијом.

Против решења из става 5. овог члана може се изјавити жалба министарству у року од 15 дана од дана достављања решења, преко првостепеног органа.

Против коначног решења министарства може се покренути управни спор.

Право на новчану подршку припада кориснику од дана подношења уредног захтева, под условом да су у том тренутку испуњени сви законом прописани услови.

На сва питања поступка која нису изричито уређена овим законом примењују се одредбе закона којим се уређује општи управни поступак.

Министар ће у року од 60 дана од дана ступања на снагу овог закона донети пропис којим се ближе уређује начин подношења захтева из става 2. овог члана.

Дужност пријаве промена

Члан 8.

Корисник права дужан је да надлежном центру за социјални рад пријави сваку промену чињеница која је од утицаја на остваривање или обим признатог права, у року од 15 дана од дана настанка промене.

Све промене које утичу на коришћење права узимају се у обзир:

1. од првог дана наредног месеца, уколико је промена наступила после петнаестог дана у текућем месецу;
2. од петнаестог дана у месецу, уколико је промена наступила до петнаестог дана у текућем месецу.

V КОНТРОЛА И ПРЕСТАНАК ПРАВА

Преиспитивање услова по службеној дужности

Члан 9.

Министарство једном месечно, електронским путем, преко службених евиденција и регистара које води држава, врши аутоматску проверу испуњености услова за даљу исплату новчане подршке.

Ако се током месечне провере из става 1. овог члана утврди да су престали услови за остваривање права, министарство привремено обуставља исплату и о томе без одлагања обавештава надлежни центар за социјални рад ради покретања поступка за доношење решења о престанку права.

Центар за социјални рад је дужан да по службеној дужности изврши детаљну проверу испуњености свих услова за остваривање права једном у 24 месеца, током октобра и новембра месеца.

Разлози за престанак права

Члан 10.

Право на новчану подршку престаје:

1. на захтев корисника права;
2. када престану услови или разлози на основу којих је право признато;
3. услед трајног губитка психофизичке способности корисника за пружање неге;
4. уколико се утврди да корисник фактички не пружа негу и помоћ детету или лицу из члана 2. овог закона;
5. уколико се корисник налази у притвору или на издржавању казне затвора;
6. смрћу корисника права;
7. смрћу детета или лица из члана 2. овог закона;
8. престанком радног односа, радног ангажовања, односно престанком обављања самосталне или друге професионалне делатности корисника права, осим у случају остваривања права на пензију.

Поступак за престанак права

Члан 11.

Поступак за престанак права може се покренути на захтев корисника или по службеној дужности од стране надлежног центра за социјални рад.

О престанку права решењем одлучује надлежни центар за социјални рад.

Против решења из става 2. овог члана може се изјавити жалба министарству преко првостепеног органа у року од 15 дана од дана достављања.

Против коначног решења министарства може се покренути управни спор.

VI ЕВИДЕНЦИЈА ПОДАТАКА

Вођење електронске евиденције

Члан 12.

Министарство води јединствену електронску евиденцију корисника права на новчану подршку, која садржи податке о лицима која су поднела захтев из члана 7. овог закона, лицима којима је право признато, као и лицима којима је право престало.

Органи надлежни за одлучивање о правима по овом закону дужни су да по службеној дужности, у складу са законом којим се уређује заштита података о личности, врше увид и прибављају податке из службених евиденција неопходних за одлучивање.

Министар у року од 60 дана од дана ступања на снагу овог закона доноси пропис којим се ближе уређује садржина, начин формирања, вођења и сигурност електронске евиденције из става 1. овог члана.

VII ПРЕЛАЗНЕ И ЗАВРШНЕ ОДРЕДБЕ

Ступање на снагу и почетак примене

Члан 13.

Овај закон ступа на снагу осмог дана од дана објављивања у „Службеном гласнику Републике Србије”, а примењује се од 1. јануара 2027. године.

ОБРАЗЛОЖЕЊЕ

I УСТАВНИ ОСНОВ ЗА ДОНОШЕЊЕ ЗАКОНА

Уставни основ за доношење овог закона садржан је у члану 97. тачка 8. Устава Републике Србије, према којем Република Србија уређује и обезбеђује, између осталог, систем у области социјалне заштите и друштвене бриге о деци.

Такође, уставни основ се налази и у члану 66. Устава, којим је прописано да породица, мајка, самохрани родитељ и дете у Републици Србији уживају посебну заштиту, као и да се деци са телесним или душевним сметњама у развоју и посебно угроженој деци пружа посебна заштита у складу са законом.

II РАЗЛОЗИ ЗА ДОНОШЕЊЕ ЗАКОНА

1. Проблеми које закон треба да реши

Родитељи и старатељи деце и пунолетних лица са тешким телесним или сензорним оштећењима, интелектуалним тешкоћама или хроничним обољењима налазе се под огромним психофизичким и материјалним оптерећењем. Постојећи законски оквир у области социјалне заштите пружа одређене видове финансијске помоћи (попут додатка за помоћ и негу другог лица и увећаног додатка), али ти износи нису довољни да покрију стварне трошкове живота и специфичне неге.

Додатни проблем лежи у чињеници да су запослени родитељи, који упркос тешкој породичној ситуацији настоје да остану активни на тржишту рада, суочени са превисоким трошковима плаћања приватне неге (нпр. ангажовање професионалних неговатеља или помоћника током радног времена). Овај закон има за циљ да пружи директну финансијску потпору управо радно активним родитељима (и пензионерима који су преузели улогу старатеља), чиме се спречава њихов излазак са тржишта рада и економско пропадање породице.

2. Циљеви који се доношењем закона постижу

- **Економска стабилност породице:** Обезбеђивањем редовног месечног прихода у висини од 40% просечне зараде у Републици Србији смањује се ризик од сиромаштва породица са децом са сметњама у развоју.
- **Подршка запошљавању:** Родитељи се стимулишу да задрже своје послове или радно ангажовање, знајући да имају додатну финансијску подршку којом могу делимично компензовати трошкове неге док су на раду.
- **Олакшана администрација:** Увођењем дигитализованог система подношења захтева и аутоматске месечне провере испуњености услова преко службених евиденција, максимално се смањује административни притисак на породице („без папирологије”).

3. Зашто се циљеви не могу остварити без доношења закона

Постојећи Закони о социјалној заштити и финансијској подршци породици са децом не препознају ову специфичну категорију на овакав начин (фокус на радно активне родитеље којима је потребан баланс између рада и неге). Изменама подзаконских аката није могуће установити ново право на новчано давање нити обавезати буџетске фондове, већ је за то неопходан нов, системски законски акт.

III ОБЈАШЊЕЊЕ ОСНОВНИХ ПРАВНИХ ИНСТИТУТА И ПОЈЕДИНАЧНИХ РЕШЕЊА

- **Чл. 1–3. (Основне одредбе и појмови):** Дефинише се предмет закона и прецизно одређују појмови деце и пунолетних лица са сметњама, при чему је услов за остваривање права везан за признато право на увећани додатак за помоћ и негу другог лица. Такође, дефинише се круг сродника који могу користити ово право уколико родитељи нису у могућности да пружају негу.
- **Члан 4. (Услови за остваривање права):** Систематизовани су кумулативни услови за стицање права (држављанство, пребивалиште, заједничко домаћинство, радна активност или статус пензионера).
- **Члан 5. (Сметње):** Прописују се негативни услови (нпр. смештај детета у установу на терет буџета или хранитељство, чиме се избегава дуплирање државних давања за исту сврху).
- **Члан 6. (Висина и начин исплате):** Дефинише се висина подршке (40% просечне нето зараде у РС). Прописује се механизам годишњег усклађивања са стопом раста просечне зараде, што штити реалну вредност давања од инфлације.
- **Чл. 7–11. (Поступак и контрола):** Уводи се модерна процедура – захтев се подноси електронски или непосредно центру за социјални рад. Прописује се обавеза центара за социјални рад да редовно (на 24 месеца) контролишу статус корисника, док Министарство врши месечне аутоматске провере кроз државне регистре како би се спречиле злоупотребе (нпр. ако корисник остане без посла, што је један од разлога за губитак права).
- **Члан 12. (Евиденција):** Уређује се вођење заштићене електронске евиденције корисника у складу са Законом о заштити података о личности.
- **Члан 13. (Ступање на снагу и примена):** Прописује се рок за почетак примене од 1. јануара 2027. године, како би се оставило довољно времена за израду подзаконских аката (рок 60 дана) и прилагођавање софтверских система министарства.

IV ПРОЦЕНА ФИНАНСИЈСКИХ СРЕДСТАВА ПОТРЕБНИХ ЗА СПРОВОЂЕЊЕ ЗАКОНА

За спровођење овог закона средства се у потпуности обезбеђују у буџету Републике Србије.

Процена потребних финансијских средстава за буџетску 2027. годину извршена је на основу следећих параметара:

1. Број потенцијалних корисника (родитеља/старатеља чија деца/лица остварују право на увећани додатак за туђу негу и помоћ, а који су запослени или су у статусу пензионера) процењује се на око **8.500** корисника на територији Републике Србије.

2. Просечна нето зарада у Републици Србији према последњим подацима износи приближно **115.000** динара.
3. Месечни износ подршке по кориснику (40% од просечне зараде) износи око **46.000** динара.

На основу наведеног, укупна годишња средства потребна за исплату ове помоћи и за функционисање електронске евиденције износиће приближно **8.000.000** динара, што ће бити планирано у оквиру лимита Министарства надлежног за послове социјалне заштите приликом израде Закона о буџету за 2027. годину.

V АНАЛИЗА ЕФЕКТА ЗАКОНА

1. На кога ће закон највише утицати?

Закон ће имати директан позитиван утицај на породице деце са сметњама у развоју и одраслих лица са инвалидитетом. Индиректно, закон помаже послодавцима јер ће се смањити стопа боловања и одсуствовања са рада ових запослених, будући да ће добити средства да ангажују помоћ за негу детета током радног времена.

2. Трошкови које ће примена закона изазвати грађанима и привреди

Примена овог закона **не изазива никакве додатне трошкове** за грађане нити за привреду. Поступак подношења захтева је ослобођен плаћања такси, а папирологија се прибавља по службеној дужности.

3. Утицај на конкурентност привреде и тржиште рада

Ефекти на тржиште рада су изузетно позитивни, јер закон директно дестимулише напуштање посла зарад неге детета. Родитељи остају порески обвезници и активни учесници на тржишту рада.

ИЗЈАВА УСКЛАЂЕНОСТИ ПРОПИСА СА ПРОПИСИМА ЕВРОПСКЕ УНИЈЕ

1. Овлашћени предлагач прописа:

Народна посланица Ирена Живковић

2. Назив предлога прописа:

НАЦРТ ЗАКОНА О НОВЧАНОЈ ПОДРШЦИ ЗАПОСЛЕНИМ РОДИТЕЉИМА ДЕЦЕ СА СМЕТЊАМА

DRAFT LAW ON FINANCIAL SUPPORT FOR EMPLOYED PARENTS OF CHILDREN WITH DISABILITIES

3. Усклађеност прописа са одредбама Споразума о стабилизацији и придруживању (ССП)

а) Однос према Споразуму о стабилизацији и придруживању између Европских заједница и њихових држава чланица, са једне стране, и Републике Србије, са друге стране:

Предметни Нацрт закона је у складу са одредбама Споразума о стабилизацији и придруживању, а посебно са:

- **Чланом 101. (Сарадња у области социјалне политике):** који предвиђа сарадњу уговорних страна у области унапређења нивоа социјалне заштите, социјалне укључености и подршке рањивим категоријама становништва.
- **Чланом 72. (Усклађивање законодавства):** којим се Република Србија обавезује да ће настојати да обезбеди постепено усклађивање свог постојећег законодавства и будућег законодавства са правним тековинама Европске уније.

б) Прелазни рок за усклађивање законодавства:

Нема посебних прелазних рокова предвиђених ССП-ом за ову конкретну област.

4. Усклађеност са изворима права Европске уније (*Acquis Communautaire*)

а) Примарни извори права ЕУ:

- **Уговор о функционисању Европске уније (УФЕУ), Члан 153. (бивши члан 137. УЗЕ):** који се односи на социјалну политику, побољшање услова рада, социјалну заштиту и социјалну укљученост радника.
- **Повеља о основним правима Европске уније:**
 - ❖ Члан 26. (*Интеграција особа са инвалидитетом*), који признаје право особама са инвалидитетом да користе мере чији је циљ обезбеђивање њихове самосталности, друштвене и професионалне интеграције и учешћа у животу заједнице.
 - ❖ Члан 33. (*Породични и професионални живот*), који гарантује правну, економску и социјалну заштиту породице, као и усклађивање породичног и професионалног живота.

б) Секундарни извори права ЕУ (Директиве, Уредбе, Одлуке):

Одредбе овог Нацрта закона усклађене су са темељним начелима следећих секундарних извора права ЕУ:

- **Директива (ЕУ) 2019/1158** Европског парламента и Савета од 20. јуна 2019. године о равнотежи између пословног и приватног живота родитеља и пружалаца неге (у даљем тексту: Директива о равнотежи између пословног и приватног живота).

- *Степен усклађености: Делимично усклађен.*

Нацрт закона директно подржава циљеве ове Директиве олакшавањем усклађивања професионалног и породичног живота за пружаоце неге (родитеље деце са сметњама у развоју) путем увођења директне финансијске компензације која им омогућава да остану радно активни.

- **Европска стратегија за особе са инвалидитетом (2021–2030):** која позива државе чланице и државе кандидате да развију системе социјалне заштите и социјалне подршке који омогућавају достојанствен живот заједно са породицом.

5. Степен усклађености са правним тековинама Европске уније

Предметни Нацрт закона је **делимично усклађен** са правним тековинама Европске уније.

Потпуна усклађеност у области социјалне заштите и породичних давања представља део сувереног права држава чланица ЕУ (принцип супсидијарности), те Европска унија у овој области превасходно доноси директиве са минималним стандардима, док се конкретни модели новчаних давања уређују националним законодавством. Овај закон користи те слободе како би на најбољи начин одговорио на специфичне потребе грађана Републике Србије, у духу европских вредности солидарности и заштите породице.

6. Навођење међународних уговора и других аката које је Република Србија ратификовала у овој области

- Конвенција Уједињених нација о правима особа са инвалидитетом („Службени гласник РС - Међународни уговори”, број 42/09).
- Конвенција Уједињених нација о правима детета („Службени лист СФРЈ - Међународни уговори”, број 15/90 и „Службени лист СРЈ - Међународни уговори”, број 2/97, 2/01).
- Ревидирана Европска социјална повеља („Службени гласник РС - Међународни уговори”, број 42/09).

7. Разлози због којих није могуће постићи потпуну усклађеност

Не постоје препреке за постизање усклађености.

Закон је у потпуности конципиран тако да прати принципе социјалне сигурности, недискриминације и подршке деци са сметњама и њиховим породицама које промовише Европска унија.

Београд, 21. 07. 2026.

НАРОДНА ПОСЛАНИЦА

Ирена Живковић

